

"Vi klarar oss inte utan samarbete"

Samverkan mellan kommuner har ökat kraftigt sedan 1990-talet. Men det går inte alltid på räls. Ändå vill åtta av tio kommunchefer utöka samarbetet.

■ **Samarbete i kommunalförbund och gemensamma nämnder har blivit allt vanligare under de senaste åren.**

Den trenden kommer att fortsätta och bli ännu starkare, spår landets kommunchefer. Åtta av tio anser att deras kommun måste utöka samverkan, visar Dagens Samhälles enkät som besvarats av 231 kommuner.

Drivkrafterna är ekonomisk effektivisering, ökad möjlighet att ha specialkompetens och att vara attraktiv arbetsgivare. För småkommuner är det en överlevnadsfråga.

– Min kommun och de som gränsar till oss är för små för att på sikt bära sin egen utveckling, säger kommunchef Claes Markstedt i Eksjö.

I **Höglandets** kommunalförbund har fem kommuner lagt IT-frågor, ekonomisystem, gymnasieutbildning med mera i samma påse. Claes Markstedt säger att han kan rada upp 25 områden till där kommunerna måste samarbeta. Han är en av 14 kommunchefer som egentligen anser att kommunsammanslagning vore det bästa.

– Om det inte går av politiska skäl måste det till ett brett samarbete.

Ove Johansson, kommunchef i Grästorp, menar att verkligheten talar sitt tydliga språk.

– Jag kan ta ett väldigt bra exempel från miljö- och byggsidan där vi samarbetar med Lidköping. Från att ha en person som ska kunna allting har vi nu tillgång till 19 experter utan att det kostar mer, säger han.

■ VANLIGASTE OMRÅDEN

Kommunalförbund

- ▶ Räddningstjänst (111 kommuner)
- ▶ Utbildning (40)
- ▶ Miljö (17)
- ▶ Vatten och avlopp (15)
- ▶ IT (13)
- ▶ Vård & omsorg (12)

Gemensamma nämnder

- ▶ Miljö (27 kommuner)
- ▶ IT (12)
- ▶ Lönehantering (12)
- ▶ Hjälpmedel (12)
- ▶ Räddningstjänst (9)

Källa: DS enkät

Claes Markstedt

■ RÖSTA!

dagenssamhalle.se

▶ Ska Sverige göra som Danmark och slå ihop kommuner?

■ FÅ KVAR EFTER KOMMUNREFORMERNA

Antal kommunalförbund

Sedan 1997 kan kommuner dessutom bilda gemensamma nämnder. 2007 fanns 70 stycken.

Källa: SKL

Det är främst inom områden där kommunen är för liten för att hålla sig med egen kompetens som samarbetet är nödvändigt, menar Ove Johansson. Precis som kollegan i Eksjö söker han samverkan på alla områden han kan.

Samtidigt pekar forskarna Anders Anell och Ola Mattisson i sin bok *Samverkan i kommuner och landsting* på att det saknas dokumenterad kunskap om erfarenheterna och effekterna av samarbete.

Kommunchef Peter Carlstedt i Kramfors varnar också för att kommunalförbund inte är den frälsare många tycks tro. Han var räddningschef tidigare och var med när kommunalförbund bildades.

– I Stockholmsregionen ligger brandstationerna så tätt så det var lätt att rationalisera, men i Norrland där det är gle sare får det inte samma effekter. I stället är det inom ledning och styrning som man åstadkommer samordningsfördelar, säger han.

Dessutom kan det gå grus i maskineriet om ägarkommunerna är oense.

– Det gäller att vara överens i stort och smått. Det kan vara svårt att styra ett sådant här förbund, direktionen måste få mandat i de frågor man lagt in i kommunalförbundet. Kommunstyrelserna kan inte fortsätta utöva för stort styre, säger Peter Carlstedt.

I kristider blir det ännu svårare. Kommuner lägger olika sparbering på hemmaplan och måste kompromissa om hur besparingar ska gå till i kommunalförbundet.

Nyligen sprack planerna på ett kommunalförbund där fyra kommuner skulle samverka kring löneadministration, växel, upphandling och räddningstjänst. Både Katrineholm och Finspång hoppade av.

– Det fanns ingen ekonomi i det, tvärtom skulle det bli en nettokostnad för oss på

■ DE FLESTA VILL SAMVERKA MER

Så här svarade 231 kommuner i DS enkät.

Är er kommun med i något/några kommunalförbund?

Är er kommun med i gemensam nämnd/nämnder?

Anser du att er kommun måste utöka samverkan i ovanstående former för att klara sitt uppdrag?

250 000–300 000 kronor, säger Finspångs kommundirektör Anders Axelsson, som tror att kommunalförbund är över-skattade.

– Jag tror på samverkan över kommungränserna, men man behöver kanske inte alltid formalisera det.

Dalslandskommunernas kommunalförbund jobbar mycket med att utveckla metoderna för samverkan. Det räcker inte med att bara bilda ett förbund, det måste få mandat och resurser från politikerna i de olika kommunerna, menar förbundschef Christina Svensson.

– Låt inte samarbetet bli en maktfråga eller ett nytt makt-system.

Anna-Lena Immo 08-452 73 30

ali@dagenssamhalle.se

Hans Perkiö 08-452 73 32

hp@dagenssamhalle.se

■ UR TIDNINGSARKIVET

dagenssamhalle.se/tidningsarkiv

▶ **Norberg större än du tror**

Du som är prenumerant har tillgång till hela vårt tidningsarkiv på webben.

allt
ngtat

publicerade vi för
siffror på ett effektivi-
olan – KPB, kostnad per
som visar hur bra betyg
å för de pengar kom-
ndskolan.
el kritik från dem som
kan mäta så.

u är våra siffror inte
an också efterlängtrade.
undrar när de kom-
ågon som behövde dem
lut. I dag finns KPB
el av SKL:s öppna
dskolan.

u årets KPB-kartlägg-
m Perstorp, som för-
est under det gångna
alle.se kan du botanise-
r alla år, från 2002 till

ör första gången gjort
nchefernas inställning
erkan. En överväldigan-
detta är något som
ehöver än mer av i
et bara av godo? Läs mer

eckans Jämfört (sidan
lunda bild över i vilka
erna är störst.

ket annat som vi gör –
nstant.

jan Björklund, redaktionschef
ob@dagenssamhalle.se

OPEN 13–19/1
samhalle.se

politiker hoppar av

de i landstingsstyrelse
mon lämnar uppdrag.

n ger skärpta regler

000 kronor för mycket.
tt han var i gott sällskap.

st missade död

tt 90-åringen var
under hembesök.

400 000 förskingrade

pulerat sedan flera år.
ddade lämnat landstinget.

ingen: länkar och fakta

vetta om utredningen.

av Magnus Wrede

effekten testas"

halle.se/wrede